

PROJECTES DE COOPERANTS 2005, ONGD ENSENYANTS SOLIDARIS I STEI-I

Juan Rodríguez Recio

Coordinador de Projectes de Cooperació i de l'ONGD Ensenyants Solidaris i STEI-i

Fa ja 11 anys que des de l'STEI-i es va promoure l'intercanvi d'experiències amb docents d'Amèrica Llatina. Amb l'experiència adquirida en aquest procés i el treball conjunt amb l'ONGD *Ensenyants Solidaris*, el model durant aquest any 2005 s'ha estès a diferents àmbits: capacitat de docents, educació no formal i salut i defensa dels drets humans.

L'objectiu general consisteix a potenciar el nivell educatiu dels docents dels països del sud i acompanyament en els processos en defensa dels drets humans.

Uns altres objectius específics són:

- ✓ Formació de docents.
- ✓ Aportacions a l'educació no formal de dones i grups desfavorits.
- ✓ Aportació de recursos didàctics.
- ✓ Treballar i intercanviar dinàmiques, metodologies i organització dins les aules.
- ✓ Suport a les comunitats i als seus drets fonamentals.
- ✓ Dissenyar i impartir cursos i seminaris formatius al professorat d'Amèrica Llatina.
- ✓ Intercanvi cultural, professional i personal
- ✓ Sensibilitzar els centres escolars de les Illes i la resta de la població a partir de l'experiència i estada viscuda a l'altre país.

Quadres resum dels projectes executats:

Capacitació a docents a Guatemala amb el Soci Local STEG (Sindicat de Treballadors de l'Educació a Guatemala)

· Cooperants	10
· Tallers impartits	97
· Docents assistents	3.440
· Alumnes de magisteri assistents	400

Suport educatiu a organitzacions magisterials amb els Socis Locals AEN (Guatemala) i IPP (Perú)

· Cooperants	9
· Tallers impartits	45
· Comunitats assistides	8
· Docents assistents	1.404

Suport educatiu a associacions de Drets Humans a Guatemala amb els Socis Locals ADEHGUA, SEFCA i CONAVIGUA

· Cooperants	9
· Tallers impartits	59
· Comunitats assistides	12
· Docents assistents	1.230

Aquest any un element fonamental va ser que quatre dels cooperants, (3 infermeres i un policia local, varen coincidir amb l'huracà STAN. La seva ajuda en els primers dies del desastre va ser molt important i recollida en tots els mitjans de comunicació i gràcies a la seva col·laboració, diferents comunitats que varen quedar aïllades varen rebre suport mèdic i logístic.

Des de la meua funció de coordinador vull donar les gràcies a tots els socis locals, que ens varen acompanyar,

organitzar i donar suport en totes les facetes; hi ha molts de noms propis i seria una llista molt llarga, però destacaré Celia, secretària de l'STEG, Julio, Mili i Gisela d'ADEHGUA, la gent de l'Ixcan, els amics i amigues de

Perú, moltes de persones que donen sentit al nostre projecte de cooperants. Crec que és important donar a conèixer les impressions dels voluntaris, però com que l'espai d'aquesta crònica és petit, adjuntam tres memòries resumides:

COOPERANT D'EIVISSA

Per a mi ha estat una experiència única, meravellosa i inoblidable, en resum, molt positiva.

Cal dir que tenia molt clar allò que els volia transmetre, però la veritat és que a mesura que anava impartint els tallers, jo anava aprenent i integrant-me més a la seva vida quotidiana, la qual cosa, em va permetre poder arribar més a ells.

Quan vaig decidir fer de cooperant a Guatemala aquest estiu, em feia una idea del que em podia trobar, però quan per fi vaig ésser allà, vaig veure que la situació en la qual es trobaven era pitjor.

En el primer taller vaig impartir les classes i vaig compartir experiències amb ells i em vaig adonar que desconeixia moltes de les seves mancances i necessitats. Es per això que vaig intentar escoltar molt i intentar donar-los el màxim d'estratègies i suggeriments... però a voltes això era impossible! Com podia tractar el tema de la igualtat i de la interculturalitat entre els/les alumnes quan els mestres mestissos discriminaven completament els seus companys "indígenes"? I sobre tot, com podia explicar-los la igualtat de gènere quan les dones allà no pintam res!? I el bilingüisme... quan per a ells el fet de tenir 21 idiomes diferents, més que una riquesa cultural ho vivien com un problema i un fet discriminatori!?

Reconec que aquestes situacions en un primer moment em varen desmoralitzar i vaig pensar que no sabia com ajudar-los i, el que es pitjor, em vaig preguntar què feia jo allà. Però a mesura que anava sabent, integrant-me i veient com la majoria de gent s'obria i que dipositava molta confiança en mi i que em veien com una esperança... el meu viatge va tornar a recuperar el sentit

que havia tingut des d'un primer moment. Així que allò em va tornar les forces i em va fer ser molt més activa i intentar trobar, si no solucions, sí que un poc d'esperança.

Vaig aportar idees per a la realització d'un projecte lingüístic, per a l'organització escolar (com el fet de realitzar reunions de cicle, claustres...) i per a la formació del professorat (com fer seminaris per realitzar nou material i intercanviar coneixements i experiències).

Cal dir que a Guatemala estan confeccionant un nou currículum i que molts mestres que acudien als tallers eren els que estaven realitzant-lo, i per això aquestes aportacions eren molt útils.

També crec que va ser molt positiva la nostra experiència personal, sobretot per a les dones. Crec que a elles els vàrem mostrar que hi ha una vida millor per a elles, i a ells els vàrem ensenyar com, per sort, cada volta són menys els homes masculistes i que ja es veu la dona com una igual i, per què no, que les dones també tenim veu pròpia i que som dignes de respecte.

Per últim ressaltar que el treball conjunt de cooperació STEI-i i STEG és molt positiu, tant per als mestres de Guatemala com per als cooperants que anam allí.

Sobretot he d'assenyalar la força que tenen els mestres per canviar tot el que no els sembla just. Em va esglaiar molt com el magisteri lluita per tot. I la necessitat que hi ha que tots els mestres tinguin els mateixos drets.

En definitiva, una experiència que no es pot explicar perquè s'ha de viure.

M. Àngels Segarra Pascual

“HAY PASO, NO HAY PASO”

Aquesta ha estat la frase més repetida al llarg del viatge. Tot va començar a partir de l'1 d'octubre, quan l'huracà Stan va destruir la part sud-occidental de Guatemala. Nosaltres ens trobàvem treballant a la regió de Suchitepéquez, una de les zones més afectades. Comunitats incomunicades per esllavissaments de terra, carreteres tallades i ponts completament destrossats que no permetien el pas de persones ni vehicles, cosa que produí manca d'aliments, aigua potable, electricitat, combustible, medicaments... aquest era el panorama que podíem observar.

En aquest moment ens trobàvem duent a terme el projecte de cooperació amb l'STEI-i coordinat per l'Associació pels Drets Humans a Guatemala (ADEHGUA). Des del primer moment ens sentírem molt ben acollides, tant per part de les persones que formen l'organització i les comunitats on convisquérem, així com més tard per les persones afectades. Degut a les circumstàncies ens sentírem obligades a interrompre el transcurs del projecte i ens mobilitzàrem segons les necessitats que sorgien a la població. ADEHGUA ens va guiar en el canvi de plans i començàrem a treballar en les comunitats més afectades de la regió sud del país. Gràcies a la donació de medicació de la Creu Roja de Guatemala poguérem començar a treballar donant assistència

sanitària als més necessitats. I aquesta fou la nostra tasca en les dues darreres setmanes de viatge, juntament amb la col·laboració d'un metge enviat pel sistema d'emergències de Cuba.

Durant aquest temps ens adonàrem de les greus mancances i de la mobilització no governamental a diferència de la governamental, que fins passats 15 dies no va començar a actuar.

Ha estat una experiència intensa i molt gratificant per a nosaltres, per això volem aprofitar des d'aquí per agrair a totes les persones que ens han donat suport en aquests moments tot i ser moltes d'elles les afectades.

Xisca Jofre, Elena Márquez i Inés Juan

L'IXCAN. GUATEMALA

A mitjans de juliol vàrem arribar a Guatemala, un país dels que comunament es diuen del “Tercer Món”. A una societat que sofreix tantes injustícies i pobresa que la població no sap ben bé com s’hi ha d’enfrontar, més encara, després de la devastadora força amb què recentment l’huracà Stan ha arrasat gran part del territori. Aquest voluntariat ha estat, però, una experiència d’enriquiment mutu, una experiència vital que t’obre els ulls i et fa veure el món des d’una perspectiva més crítica, sobretot pel que fa a les desigualtats socials i al perquè es donen així com també, a la descoberta d’una nova cultura, d’un país amb menys recursos econòmics però més ric en valors i qualitat humana que aquesta societat nostra tan consumista i globalitzadora.

El treball de cooperació fou desenvolupat al municipi de l’Ixcan que pertany al departament del Quiché, a la zona nord-occidental del país. Es tracta d’una regió de selva tropical que al nord limita amb Chiapas, Mèxic i que posseeix una gran quantitat de riqueses naturals, petrolieres i forestals. La situació econòmica i social de Guatemala, i en especial de l’Ixcan, ha quedat marcada pel recent conflicte armat que ha durat més de trenta anys.

El projecte de cooperació es va dur a terme a través de l’STEI-i en cooperació amb AEN i pretenia ajudar a completar, en la mesura que fos possible, la

formació dels mestres de la regió. Concretament, es varen realitzar una sèrie d’activitats i tallers de capacitat docent a algunes de les comunitats de l’Ixcan: Fronterizo 10 de Mayo, Pueblo Nuevo, Mayalan, Santiago Ixcan i Cuarto Pueblo. Dúiem preparat cadascun de nosaltres un taller per impartir en les diferents comunitats, però estàvem oberts a qualsevol altre possibilitat segons quines fossin les necessitats concretes. El primer dels tallers era el de “Ciència Divertida” que pretenia a través de diversos experiments, anècdotes i jocs, inculcar el gust per la ciència i l’experimentació fent-ho amb objectes i materials quotidians per fomentar a l’hora, tant la creativitat com la curiositat. El segon fou “El juego como herramienta educativa” en el qual es donava a conèixer la importància del joc i quan i per què es pot aplicar, fent també que els propis mestres ens en proposassin i insistint en els jocs de tipus cooperatiu. A banda de tot això es realitzaren alguns tallers de planificació familiar i sexualitat amb els alumnes més grans així com altres seminaris, perquè tot i que la finalitat inicial eren les capacitacions dels mestres s’intentà col·laborar en tot allò que ens fos possible.

És necessari dir que la motivació dels participants dels tallers fou en general molt elevada a pesar de les dificultats amb què es trobaven. Per exemple, a algunes de les comunitats més petites i allunyades la meitat dels mestres venien a peu cada dia d’altres comunitats per rebre les capacitacions i fer classe. Fins i tot, quan es feien a jornada completa quedaven a la mateixa comunitat a passar el vespre.

En general, la situació de les escoles era desesperant per la manca de recursos, d’infraestructures, de materials i per l’abandó de l’Estat. Els nins a alguns llocs no tenien pintures i just disposaven d’un sol llapis o bolígraf per fer les seves tasques escolars.

A gran part de les comunitats no tenien llum elèctrica però sí que aconseguien electricitat a algunes cases particulars mitjançant generadors, sí més no, en repetides ocasions haguérem d’acabar els tallers amb espelmes. A la vegada que hem ensenyat, també hem après moltíssim.

Pere Comas i Xisca Artigas

Aquests comentaris i altres són un resum de l'eix d'actuació que pretenem consolidar cada any que passa; no vull acabar l'article sense donar les gràcies una altra vegada a totes les persones d'allà i també d'aquí que han col·laborat tant a l'execució com a l'èxit d'aquests projectes, a Maria del Mar, que sempre ha estat en

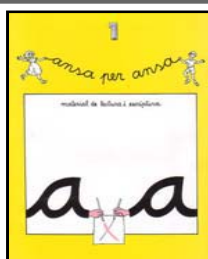
contacte amb els cooperants i els seus dubtes, també a les persones que treballen en el camp de la cooperació dins Ensenyants Solidaris i l'STEI-i; aquests projectes ens donen una feina, però quan acaben, quedem molt contents pels resultats obtinguts.

Fins l'any que ve. □

FÒRUM IBÈRIC

Del 29 d'octubre a l'1 de novembre es va realitzar a la ciutat de Còrdova el I Fòrum Social Ibèric per l'educació (FSIPE) dels pobles i nacions de l'Estat espanyol i Portugal. Més de 1.400 persones que qüestionen el model social neoliberal i que no han perdut la capacitat de somiar que un món millor és possible i una altra educació és necessària hi varen poder dialogar amb la certesa que potser l'educació no canvia el món, però que sí pot canviar les persones. I les persones són les que han de canviar el món.

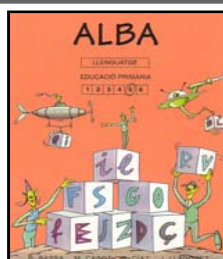
Una delegació de l'STEI-i, que està d'acord amb les idees que motivaren aquesta trobada, va ser present a aquest Fòrum Ibèric. Per tant, dedicarem gran part de la Pissarra 123 a les ponències que es varen desenvolupar i a les conclusions a les quals varen arribar.

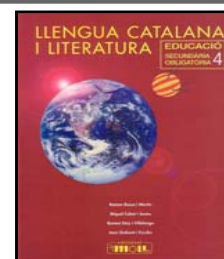
EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de LLENGUATGE
ANSA PER ANSA
Quaderns 1, 2, 3.
Elisabet Abeyà, Maria Fortuny, Assumpta Mascaró i Andreu Terrades

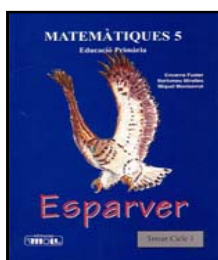
EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Iniciació a la lectura
DE MICA EN MICA
Sèrie de vint llibrets de lectura progressiva.
Text de Ramon Bassa
Dibuixos d'Aina Bonner

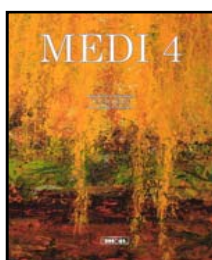
EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de LLENGUATGE
SÈRIE ALBA. Cada llibre acompanyat de la seva guia del professor.
Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Díaz, Joan Lladonet.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA E.S.O.
Llibres de LLENGUATGE
Cada llibre acompanyat de la seva guia del professor.
Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Díaz i Joan Lladonet del Seminari de Didàctica del Català I.C.E. de la Universitat de les Illes Balears

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de MATEMÀTIQUES
(Sèrie completa)
Encarna Fuster, Bartomeu Miralles i Miquel Montserrat

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de coneixement del
MEDI (en premsa vol. 5-6)
Francisca Grimalt, Pere B. Morey i Maria I. Toledo

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA
Llibres de PROCESSOS DE COMUNICACIÓ
Primer i segon d'E.S.O.
Xesca Marqués, Miquel Ramis, Mercè Rojals i Francesc Vernet

Carrer Can Valero, 25
(Polígon Industrial Can Valero)
07011 PALMA
Tel. 971724176
Fax 971726252

Comandes: 971761422
E-mail: info@editorialmoll.es
<http://www.editorialmoll.es>
MÉS INFORMACIÓ A LA NOSTRA PÀGINA WEB